

H O D N O C E N Í

6. ročníku

FESTIVALU MLADÉHO AMATÉRSKÉHO DIVADLA

Letošní Festival mladého amatérského divadla patřil beze sporu v této oblasti ZUČ k události významné jak po stránce obsahově společenské, tak po stránce kvalitativního rozvíjení této tradice.

Dramaturgický výběr byl uskutečňován se vší zodpovědností, veden hledisky především kvality, leč i hlediskem žánrové rozmanitosti v této amatérské divadelní sféře. Letošní ročník byl připraven s pravou organizátorskou pečlivostí, začínající od znamenitého výtvarného řešení ideového i textového plakátu, upomínkových předmětů a programových brožůr, až po dobrou materiální péči o soubory. Tyto zdánlivě detailní maličkosti ovšem spoluvytváří celkovou atmosféru celé akce. Z mladých Poděbrad se pomalu stává ojedinělá přehlídka amatérských divadelních kvalit, které mimo jiné mohou posloužit jako reálné podkladové příklady pro odborná setkávání seminaristů. Letos došlo k pokusu o setkání vyspělých amatérských režisérů a byl u příležitosti přehlídky zahájen dvouletý cyklus odborného vzdělávání členů souborů, kteří pracují, nebo se pokouší pracovat v kolektivech netradičního divadla. Takové setkání by měla postupně být nedílnou a logickou součástí poděbradských festivalů.

Konečně i stručná hodnocení jednotlivých vystoupení dávají reálný obraz na pestrém škálu letošního repertoáru:

Festival zahájil svým představením soubor Malého divadla Severočeských tukových závodů v Ústí nad Labem. Uvedl hru norského klasika, zakladatele moderního a společensky angažovaného dramatu, H. Ibsena "Peer Gynt", kterou nastudoval u příležitosti 150tého výročí narození tohoto básnického kritika (jak jej svého času pojmenoval F.X. Šalda). Inscenátoři zvolili k realizaci titulu básnický volný překlad Boh. Mathesia a Griegovu hudbu. Dramaturg, režisér a herec v jedné osobě, Rudolf Felzmann, vtěsnil citlivými úpravami celou inscenaci do dvouhodinového představení tím, že se omezil na hlavní dějové a myšlenkové konflikty hry. Uvedl Peera jako polovičáka - sobce s apelativním varováním před zbytečností i škodlivostí tohoto individualistického typu v lidské pospolitosti. V citlivě a nápaditě vedené realizaci záměru, za přispění prosté, ale působivě řešené scény, pomocí světelných efektů i vhodných kostýmů a složky choreografické se celému kolektivu podařilo působivě sdělit ideu hry. Nad ostatní vynikl herecký tvůrčí projev Evy Čejchanové v postavě matky. Výrazně zazněla i vysoká kultura jevištní řeči většiny interpretů. Porota vytkla souboru poněkud vnějšími

prostředky ztvárněný začátek expozice, technicky slaběji zvládnutý závěr a drobné odchylky v hereckých výkonech některých interpretů. Na faktu, že šlo o výrazný tvůrčí čin, to však nic nemění.

Představení "Balada pro banditu" hrané souborem Lucerna je v podstatě přesně převzatou inscenací Divadla na provázku. Zděnek Pospíšil, autor textu a režisér stejnojmenné profesionální inscenace, nastudoval hru s amatérským souborem se smyslem a pochopením pro možnosti amatérského herce. Soubor zatím hledá svou tvář a tato inscenace má být prvním krokem na této cestě. Představení samo je zatím herecky nevyrovnané a stylově ne zcela čisté. Kytara používaná jako rekvizita (puška, telefon apod.) je plně využita, celá řada ostatních náznaků, jako např. helma, je naopak nevyužita a místy ruší. Představení je nesporně přínosem přehlídky a splňuje i cíle této přehlídky, ale protože se jedná v podstatě o kopii, nelze toto představení hodnotit jako tvůrčí čin, ale spíš lze hovořit o vkusné a pečlivé kopii. Představení bylo velmi dobře přijato a mělo živý ohlas. Z hereckých výkonů upoutal hlavně Jaroslav Fišer v roli Mageriho a Vladimír Kulhan jako velitel četníků.

Malá scéna PKO a LŠU z Gottwaldova přijela do Poděbrad s inscenací hry Carla Gozziho "Kráľ jelenem". Tuto náročnou "pohádku pro dospělé" interpretovali v divadelním stylu komedie dell'arte, jejíž prvky byly "počeštěny" a o to více zpřístupněny divákům, především dětem, pro něž soubor hraje. Dramaturgická úprava v překladu Václava Sojky eliminuje psychologické momenty hry a je zaměřena především na akci. V celkovém výsledku se jedná o velmi čistou inscenaci, jejíž tvůrci důsledně sledují svou vlastní divadelní poetiku lidového divadla. Inscenace má strhující náboj, což podtrhuje vzácně výraznou divadelnost představení. Vysoká úroveň pohybové kultury členů souboru se propojuje s výbornými a jevištně účinnými nápady, které důsledně respektují míru vkusu. Inscenace "Kráľ jelenem" znovu potvrdila nesporné kvality tohoto tvůrčího týmu, který si hledá svou osobitou cestu a patří ke špičkám mladého amatérského divadla.

V Poděbradech je v rámci festivalu tradičně pamatováno i na dětského diváka, a proto se zde představil i divadelní soubor Scéna při KaSS z Kralup nad Vltavou pohádkou "Byl jednou jeden drak", kterou na motivy Ladových "Nezbedných pohádek" napsal Alex Koenigsmark. Jedná se o pohádkovou frašku se zpěvy, kde se pracuje s převrácením pohádkového zákona, takže se jednotlivé postavy chovají zcela netradičně. Tento dobrý nápad se však projevuje především v popisné rovině, kde jsou vybudovány dramatické situace v míře minimální, takže i postavy působí nedramaticky a není zjevná jejich funkčnost. Soubor si navíc znesnadnil situaci nevhodnou volbou škrťů, což přispívá k nepřehlednosti pohádky, kde už pak není respektována ani fabula a výchovný záměr je silně potlačen. Připsanými vstupy nové postavy Oponky je inscenace retardována. K dalším nedostatkům inscenace přispívá i celková nedůslednost režijní metody. Ke kladům patří sympatický elán celého souboru a velmi pěkná scéna.

V šestém představení se poděbradskému publiku představil mladý, ambiciózní soubor pražského divadla Dostavník s vlastní hrou autorské trojice Havel, Pracner, Vanáček - "Bedna u Slavkova". Inscenací uvedené hry tak byl doplněn o velice cennou kategorii - o divadlo ryze autorské. Historický fakt Napoleonova vítězství v bitvě u Slavkova posloužil autorům textu k rozvinutí celkem jednoduchého příběhu vojáků obou válčících stran, jejichž hlavní starostí je slavnou bitvu přežít. Proti tomuto nesmírně lidskému úsilí uprostřed nesmyslné války stojí dobře vykreslená postava Napoleona - "umělce" pracujícího s lidskou krví. Zápětka s bednou, která rámcuje celý příběh, dovolila autorům zvolit pro celou hru komickou formu, místy přecházející až do klauniády, dovolující divákovi naplnit potřebu blahodárného smíchu. O tom, že "lehká" forma znamená pro soubor na jevišti náročnou a "těžkou" práci, se znovu přesvědčil i kolektiv divadla Dostavník. Problémy působil především sám text, který je nevyrovnaný ve své úrovni a je poznamenán přece jen určitou nezkušeností autorů, která se projevuje i v celkové stavbě hry. Ta se totiž přes jednotlivý dějovou linii poněkud rozpadá do určité mozaiky jednotlivých situací a scén. Režie Vladimíra Havla pak nedokázala tento nedostatek překonat, spíše prohloubila disproporce v kvalitách jednotlivých částí hry a nedokázala ani dosáhnout potřebného temporytmu a gradace inscenace. Proti tomu přinesla na jeviště řadu dobrých nápadů, jejichž realizace někdy velmi dočasně působila jindy poněkud rozpačitě a nedokončeně. To platí zejména o závěrech jednotlivých obrazů, ve kterých často scházel potřebný akcent. Nevyrovnanost se projevila i v jednotlivých hereckých výkonech, což bylo ovlivněno zejména rozdílnou hereckou zkušeností interpretů. Určité problémy se projevily i v aranžování některých scén, které v nezvyklých rozměrech jeviště, tak odlišných od domácí scény, působily staticky a monotónně. Výrazným kladem představení, vedle základní hodnoty autorského divadla, byl cit pro vkus a upřímnost, se kterými bez podbízení se divákům realizoval soubor svůj nelehký úkol. Z jeviště vyzařovala radost ze hry a práce kolektivu, který i mimo jeviště dovede společně žít.

Představení sestavené z osmi povídek Babelovy prózy "Rudá jízda", které pod názvem "Moje první husa" předvedlo divadlo X z Brna, je v podstatě úspěšný pokus o vyprávěné divadlo. Samotné uvádění nedivadelní předlohy bývá úskalím. Turbův scénář (sám je režisérem představení) se vypořádá s úkolem znamenitě. Angažovaný pořad, vysoké umělecké hodnoty vypráví pravdivě, strhává masky hrdinům, obnažuje je, zlidštuje je. To vše metodou autorského divadla. Setkáváme se s upřímností, naprostou autentičností a úměrným smyslem pro humor. Režisér pracuje se srozumitelným střihem, který nedrobí situace, ale vytváří potřebné napětí.

Stylizace je adekvátní jak dramaturgickému, tak i režijnímu záměru. Všechny antiiluzivní poznámky, které jsou součástí spolu se strohou výpravou, směřují k hodnotné metafoře. Herci hrají přirozeně, přesvědčivě tlumočí text, který přijali za svůj - tlumočí ho pohledem citlivého a poučeného babelovského čtenáře. Nehrají Babela, ale hru na Babela - a to je právě největším kladem inscenace. Je to pořad potřebný, aktuální, pravdivý a současný.

Poděbradský festival tedy letos vykročil kvalitativně pevnějším krokem. Lze se z mnoha věcí poučit pro festival příští a vytvořit z mladých divadelních Poděbrad záležitost nikoli tradice ze setrvačnosti, ale z tradice nových objevování.

Hodnocení vypracovala porota v tomto složení:

dr. Pavel Bošek, ved. redaktor Amatérské scény
(úvod + závěr, X Brno)

Petr Janiš, dramaturg (Král jelenem, Byl jednou jeden drak)

Josef Doležal, am. rež. DS Boletice (Peer Gynt)

František Mikeš, am. rež. DS MÁJ Praha (Balada pro banditu)

ing. Vladimír Hetflejš, am. rež. DS Úpice (Bedna u Slavkova)